

Integrative Buddhism to Promote The Political Participation for The Community Development of People in Nam Cham Subdistrict, Mueang Phrae District, Phrae Province

Kittipat Suwannarat^{1*} Somjit Konwong² and Phrakrusoponkittibundit²

¹ Master's degree students, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus, Thailand

² Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phrae Campus, Thailand

* Corresponding author. E-mail: 8250takitti@gmail.com

ABSTRACT

This research article aims to (1) investigate the level of political participation among people in community development; (2) study factors affecting people's political participation in community development; and (3) present integrative Buddhism to enhance people's political participation in community development in Nam Cham Subdistrict, Mueang Phrae District, Phrae Province. This study employs a mixed-methods research design. The tools used for data collection include questionnaires and in-depth interviews. The statistical methods used for data analysis include frequency, percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression analysis. The findings of the study reveal that: 1) People's political participation in community development was overall at a moderate level. However, the level of Aparihaniyadhamma and people's political participation in community development was high. 2) The factors influencing the political participation of citizens in the development of Nam Cham Subdistrict, Mueang Phrae District, Phrae Province are identified in seven areas: (1) the principle of convening meetings in unison, (2) the principle of providing care and attention to visitors, (3) the principle of holding regular meetings, (4) the principle of not establishing regulations that contradict existing rules, (5) the principle of respecting women, (6) the principle of respecting places, and (7) the principle of respecting superiors, all of which are statistically significant. 3) The Buddhist integration approach to promote the political participation of citizens in community development consists of seven key principles: (1) holding regular meetings to strengthen participation, (2) beginning and ending meetings in unison, (3) avoiding the establishment of rules that conflict with existing agreements, (4) respecting community leaders, (5) supporting the role of women in the community, (6) emphasizing the importance of venues for development activities, and (7) providing care and attention to visitors.

Keywords: Buddhist Integration, Participation, Community Development

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

กิตติพัฒน์ สุวรรณรัตน์^{1*} สมจิต ขอนวงศ์² และ พระครูโสภณกิตติบัณฑิต²

¹ นิติระดับปริญญาโท คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ประเทศไทย

² คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: 8250takitti@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชน (2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชน และ (3) เสนอแนวทางพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ การศึกษานี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์โดยใช้ค่าการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และหลักอุปสรรคโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มี 7 ด้าน คือ (1) หลักพร้อมเพรียงกันประชุม (2) หลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน (3) หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (4) หลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม (5) หลักให้ความเคารพต่อเพศสตรี (6) หลักให้ความเคารพต่อสถานที่ (7) หลักมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) แนวทางพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนประกอบด้วยหลักการสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ (1) การประชุมอย่างสม่ำเสมอเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วม (2) การเริ่มและสิ้นสุดการประชุมพร้อมเพรียงกัน (3) การไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อข้อตกลงเดิม (4) การเคารพผู้นำชุมชน (5) การสนับสนุนบทบาทของสตรีในชุมชน (6) การให้ความสำคัญกับสถานที่ดำเนินกิจกรรมพัฒนา และ (7) การดูแลเอาใจใส่ผู้มาเยือน

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ, การมีส่วนร่วม, การพัฒนาชุมชน

© 2025 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

ประเทศไทย ได้เปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อปีพุทธศักราช 2475 และมีกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศคือรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญทุกฉบับมีหลักการที่ตรงกันประการหนึ่ง คือ อำนาจอธิปไตย มีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอิสระสูงสุด ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศได้ทุกระดับ จึงถือได้ว่า เป็นยุคแห่งการเมืองภาคประชาชน (อุเชนทร์ เชียงแสน, 2561) ซึ่งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการของชุมชนนั้น เป็นหนึ่งในวิธีการพัฒนาชุมชน เนื่องจากการพัฒนาชุมชนจะต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ

ชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้แบ่งเขตการปกครองชุมชนออกเป็น 4 หมู่บ้าน มีประชากรจำนวน 1,661 คน จากการสำรวจปัญหาของชุมชนผ่านการศึกษาแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) พบว่า ผลการวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคตของท้องถิ่นด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ SWOT Analysis ในส่วนของจุดอ่อน ด้านการเมืองการบริหาร ได้ระบุถึงปัญหาเกี่ยวกับประชาชนให้ความสำคัญกับเวทีประชาคมในระดับน้อย และเมื่อผู้ศึกษาได้ศึกษาข้อมูลย้อนกลับไปในแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2561-

2565) พบว่า ปัจจัยภายใน ในส่วนของจุดอ่อน ด้านการเมืองการบริหรนั้น ได้ระบุถึงปัญหาเกี่ยวกับประชาชน ให้ความสำคัญกับเวทีประชาคมในระดับน้อยเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปัญหาดังกล่าวนั้นยังไม่ได้รับการแก้ไข และยังคงเกิดขึ้นซ้ำซากดังเดิม ปัญหาดังกล่าวนี้ ถือเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ ในประเด็นของการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลปัญหาประกอบกับการตัดสินใจเพื่อกำหนดแนวทาง กำหนดทิศทาง ในการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อการกำหนดแผนแก้ไขปัญหามาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน โดยตรง (องค์การบริหารส่วนตำบลร่องฟอง, 2567)

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงให้หลักในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ด้วย หลักอปริหานิยธรรม ซึ่งเป็นธรรมะอันเป็นที่ตั้งแห่งความไม่รู้จักเสื่อม เป็นเหตุที่ตั้งแห่งความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่น แห่งครัวเรือน หมู่คณะ และประเทศชาติ ซึ่งการที่ชุมชนจะส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องอาศัยหลักธรรมนี้เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ประชาชนในชุมชนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข อปริหานิยธรรม แปลว่า ธรรมะไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว หมายถึง ธรรมะที่ทำให้ไม่เสื่อม เกิดความเจริญทั้งส่วนตนและส่วนรวม นำความสุขความเจริญมาสู่หมู่คณะฝ่ายเดียว เพราะเป็นหลักธรรมที่เน้น ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ก่อเกิดเป็นความสามัคคีของหมู่คณะ และการเคารพนับถือซึ่งกันและกัน เป็นหลักธรรมที่สอน ให้เรารู้จัก หลักการทำงานเป็นทีมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างชุมชน องค์กร หรือสถาบัน ให้เข้มแข็ง สามารถนำไปใช้ได้ ทั้งหมู่ชนกับผู้บริหารบ้านเมือง และคณะพระภิกษุสงฆ์ ทุกคนย่อมจะเข้าใจอยู่แล้วว่า ความสุข ความเจริญของบุคคล ย่อมอิงอาศัยสถาบัน คำว่าสถาบันนั้นหมายถึงองค์กรหนึ่ง ๆ เช่น วัด คณะสงฆ์ศาสนา ประเทศ กระทรวง กรมกอง หรือที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่นก็ตาม หลักอปริหานิยธรรมจึงเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมแก่การศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน (พระมหาพุทธพิชัย สิริขโย และธิดาคุณี วัฒนศิริ, 2561)

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบล น้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ รวมถึงศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนา ชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ และศึกษาถึงการบูรณาการหลักอปริหานิยธรรม หลักธรรมสำหรับ ผู้ที่ต้องการความเจริญรุ่งเรืองแก่ชุมชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ทำให้ชุมชนเกิดความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่
3. เพื่อเสนอแนวทางบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบล น้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร (Population) ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอ เมืองแพร่ จังหวัดแพร่ จำนวน 4 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรทั้งหมด 1,454 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลร่องฟอง, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (Sampling) ด้วยวิธีบังเอิญ ที่ได้จากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 สำหรับความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 314 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 9 รูปหรือคน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 2 รูป (2) กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 2 คน (3) กลุ่มผู้นำท้องที่ จำนวน 3 คน (4) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น จำนวน 2 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือเชิงปริมาณ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของงานวิจัยเรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักอุปถัมภ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง จำนวน 35 ข้อ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ทั้ง 4 ด้าน จำนวน 20 ข้อ โดยคำถามในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Likert Scale) ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire)

(1) กระบวนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยพิจารณาถึง รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาในการสร้างแบบสอบถาม 4) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล 5) นำเสนอร่างแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

(2) การพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาความสัมพันธ์ความเชื่อมั่น (Reliability) 2) นำเครื่องมือที่ได้จากการไปทดลองแจก (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา โดยเครื่องมือการวิจัยได้ค่าของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.974 3) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง แล้วนำไปแจกกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 4) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์

2.2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

(1) กระบวนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้ ศึกษาข้อมูลจากแหล่งในพื้นที่ศึกษา และเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความวิจัย วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต รวมถึงการศึกษาทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว นำมาประกอบในการสร้างเครื่องมือวิจัยเป็นลักษณะของแบบสัมภาษณ์

(2) การพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ ผู้ศึกษาขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์ แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย แล้วปรับแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ถูกต้องให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3. สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 พุทธบูรณาการตามหลักอุปถัมภ์ธรรม ด้านหลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิยต์ส่งผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

สมมติฐานที่ 2 พุทธบูรณาการตามหลักอุปถัมภ์ธรรม ด้านหลักพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกัน เลิกประชุม ส่งผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

สมมติฐานที่ 3 พุทธบูรณาการตามหลักอุปถัมภ์ธรรม ด้านหลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิมส่งผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

สมมติฐานที่ 4 พุทธบูรณาการตามหลักอุปถัมภ์ธรรม ด้านหลักมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชาส่งผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

สมมติฐานที่ 5 พุทธบูรณาการตามหลักอปริหานิยธรรม ด้านหลักให้ความเคารพต่อเพศสตรีส่งผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

สมมติฐานที่ 6 พุทธบูรณาการตามหลักอปริหานิยธรรม ด้านหลักให้ความเคารพต่อสถานที่ส่งผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

สมมติฐานที่ 7 พุทธบูรณาการตามหลักอปริหานิยธรรม ด้านหลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือนส่งผลเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (1) ทำเอกสารขอความอนุเคราะห์ลงพื้นที่ถึงกำนันตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ (2) เก็บข้อมูลกับประชากรกลุ่มตัวในพื้นที่ที่ใช้แบบสอบถาม จำนวน 314 ชุด (3) รวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ (1) ทำเอกสารขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (2) นัดหมายวัน เวลา ในการลงพื้นที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (3) การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจนครบทุกประเด็น พร้อมทั้งขออนุญาตจดบันทึก บันทึกเสียง และถ่ายภาพในการสัมภาษณ์ (4) นำข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ได้มารวบรวม วิเคราะห์ โดยวิธีการที่เหมาะสม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

(1) สถิติพรรณนา อธิบายระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(2) สถิติอนุมาน เป็นสถิติที่ใช้วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธีแบบ Stepwise เพื่อพยากรณ์ตัวแปรตามหนึ่งตัว ซึ่งส่งผลมาจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

(1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

(2) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจัดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย เป็นตารางแจกแจงความถี่

(3) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัยโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบบริบท

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

- 1.1 หลักอภินิหารธรรม

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานหลักอภินิหารธรรม โดยภาพรวม

(n=314)

หลักอภินิหารธรรม	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์	3.33	0.74	ปานกลาง
2. หลักพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	4.32	0.51	ปานกลาง
3. หลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม	4.64	0.45	มากที่สุด
4. หลักมีความเคารพนับถือต่อบุคคลปัญหา	4.67	0.42	มากที่สุด
5. หลักให้ความเคารพต่อเพศสตรี	4.67	0.43	มากที่สุด
6. หลักให้ความเคารพต่อสถานที่	4.54	0.52	มากที่สุด
7. หลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน	3.95	0.75	มาก
รวม	4.30	0.39	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า หลักอภินิหารธรรม โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ หลักให้ความเคารพต่อเพศสตรี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.43) และหลักมีความเคารพนับถือต่อบุคคลปัญหา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.42) รองลงมาคือ หลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อ

ระเบียบเดิม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.45) รองลงมาคือ หลักให้ความเคารพต่อสถานที่ที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ หลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.75) รองลงมาคือ หลักพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.51) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิยต์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

1.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยภาพรวม

(n=314)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.06	0.80	ปานกลาง
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	3.68	0.53	มาก
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.82	0.59	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.12	0.77	ปานกลาง
รวม	3.42	0.63	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. = 0.63) เมื่อพิจารณารายละเอียดเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.59) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$, S.D. = 0.77) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.06$, S.D. = 0.08) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตารางที่ 3 ปัจจัยหลักอธิบายอิทธิธรรมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

ตัวแปรหลักอธิบายอิทธิธรรม	β	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	-0.109	0.323		-0.336	0.737
หลักพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม	0.616	0.056	0.499	11.067**	0.000
หลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน	0.295	0.045	0.351	6.559**	0.000
หลักหมั่นประชุมกันเนื่องนิยต์	0.155	0.036	0.182	4.345**	0.000
หลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิมหลักมีความเคารพ	-0.538	0.083	-0.389	-6.467**	0.000
หลักให้ความเคารพต่อเพศสตรี	0.260	0.084	0.177	3.090**	0.002
หลักให้ความเคารพต่อสถานที่	-0.276	0.072	-0.228	-3.822**	0.000
นับถือต่อผู้บังคับบัญชา	0.370	0.109	0.250	3.394**	0.001

Multiple R = 0.762g, R Square = 0.581, Adjusted R Square = 0.572, Std Error = 0.414

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า หลักอุปหรณิยธรรมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ ส่งผล 7 ด้าน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 คือ 1) หลักพร้อมเพรียงกัน ประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม 2) หลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน 3) หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 4) หลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม 5) หลักให้ความเคารพต่อเพศสตรี 6) หลักให้ความเคารพต่อสถานที่ 7) หลักมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา แสดงว่าปัจจัยในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ ได้ร้อยละ 57.2

3. พุทธบูรณการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์

ผลการวิเคราะห์แนวทางพุทธบูรณการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

- 1) หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ได้แก่ การประชุมอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนความคิดและร่วมกันเสนอปัญหา และหาแนวทางการพัฒนาชุมชน
- 2) หลักพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ได้แก่ การประชุมที่มีการเริ่มและเลิกประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน ทำให้รับทราบข้อมูลการพัฒนาชุมชนอย่างพร้อมเพรียงกัน
- 3) หลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม ได้แก่ การกำหนดและยึดมั่นในกฎระเบียบ ข้อตกลง กติการ่วมกัน ทำให้เกิดความเท่าเทียม ความเป็นธรรมในการพัฒนาชุมชน
- 4) หลักมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา ได้แก่ การเคารพและการให้เกียรติผู้นำชุมชน ทำให้การทำงานระหว่างประชาชนและผู้นำชุมชนในการพัฒนาชุมชนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น
- 5) หลักให้ความเคารพต่อเพศสตรี ได้แก่ การให้เกียรติและสนับสนุนบทบาทของสตรีในชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคีและความหลากหลายในกระบวนการพัฒนาชุมชน
- 6) หลักให้ความเคารพต่อสถานที่ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับสถานที่ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง
- 7) หลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน ได้แก่ การอำนวยความสะดวกไม่แบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติต่อทุกคนที่เข้ามาร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างเสมอภาค

อภิปรายผล

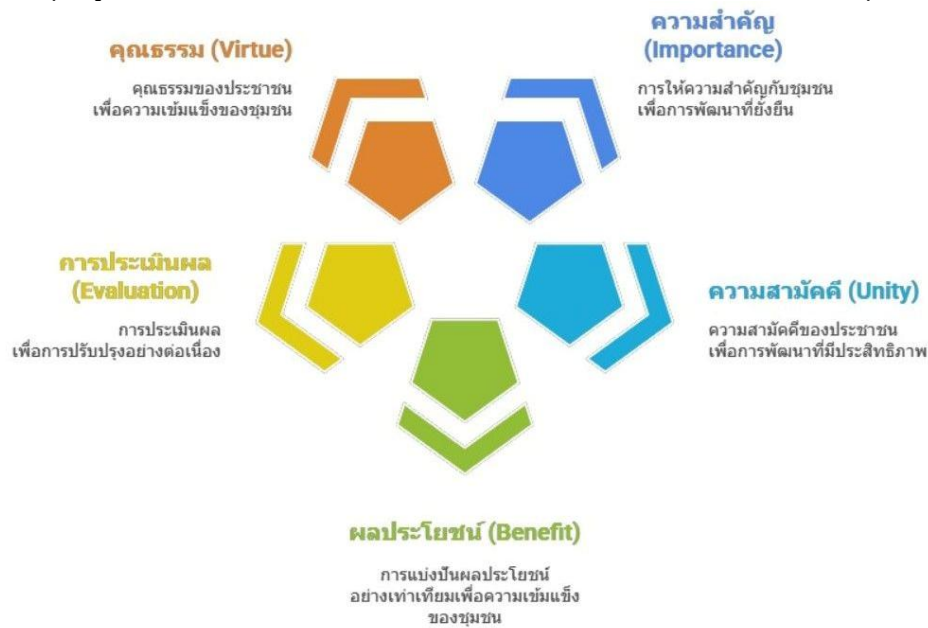
จากผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอมืองแพร์ จังหวัดแพร์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังคงมีประชาชนในตำบลน้ำชำบางส่วนที่ยังเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมเสนอปัญหาความต้องการในการพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการทำประชาคมติแก้ไขปัญหการพัฒนาชุมชนเพื่อนำไปสู่แผนพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาของชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนกิจกรรมการพัฒนาชุมชน และมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการแสดงความเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล หากกิจกรรมไม่สอดคล้องกับการพัฒนาชุมชน และยังมีประชาชนบางส่วนที่ไม่ได้ให้ความสนใจด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการพัฒนาชุมชนมากเท่าที่ควร โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในการทำประชาคมติแก้ไขปัญหการพัฒนาชุมชนเพื่อนำไปสู่แผนพัฒนาชุมชน จึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาธีระยุทธฐานโรโต (รักสกุล) (2564) พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุ ในอำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับ พระปัญญา สุจิตโต (สิงาม) (2564) ที่พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอมืองระยอง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า หลักอุปหรณิยธรรมร่วมกันทำนายนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้ร้อยละ 57.2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหลักอุปหรณิยธรรมเป็นหลักธรรมในเรื่องของการเสริมสร้างความสามัคคี เสริมสร้างความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน ร่วมทั้งสามารถนำมาบูรณาการร่วมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ถือเป็นหลักธรรมสำหรับความสำเร็จและความมั่นคงขององค์กร ดังนั้นแล้วโดยภาพรวม หลักอุปหรณิยธรรมทุกด้าน จึงส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ซึ่งสอดคล้องกับ พรชัย สารสุวรรณ (2567) ศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในจังหวัดอุทัยธานี พบว่าหลักอุปหรณิยธรรม 7 คือ ด้านความเคารพต่อประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม ด้านความพร้อมเพรียงกันประชุม ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01 และสอดคล้องกับ สมยุทธ์ เรือนงาม (2567) ศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า หลักอุปหรณิยธรรม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.01

ผลจากการวิจัยพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า มีแนวทางดังนี้ 1) หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ได้แก่ การประชุมอย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนความคิดและร่วมกันเสนอปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาชุมชน 2) หลักพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ได้แก่ การประชุมที่มีการเริ่มและเลิกประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน ทำให้รับทราบข้อมูลการพัฒนาชุมชนอย่างพร้อมเพรียงกัน 3) หลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม ได้แก่ การกำหนดและยึดมั่นในกฎระเบียบ ข้อตกลง กติการ่วมกัน ทำให้เกิดความเท่าเทียม ความเป็นธรรมในการพัฒนาชุมชน 4) หลักมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา ได้แก่ การเคารพและการให้เกียรติผู้นำชุมชน ทำให้การทำงานระหว่างประชาชนและผู้นำชุมชนในการพัฒนาชุมชนดำเนินไปได้อย่างราบรื่น 5) หลักให้ความเคารพต่อเพศสตรี ได้แก่ การให้เกียรติและสนับสนุนบทบาทของสตรีในชุมชน ทำให้เกิดความสามัคคีและความหลากหลายในกระบวนการพัฒนาชุมชน 6) หลักให้ความเคารพต่อสถานที่ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับสถานที่ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง 7) หลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน ได้แก่ การอำนวยความสะดวกไม่แบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติต่อทุกคนที่เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างเสมอภาค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การบูรณาการหลักอุปหรณิยธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนเป็นสิ่งที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปบูรณาการสู่การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมได้อย่างแท้จริง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน เกิดความสามัคคีกับคนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ พระยุพธนา ชยเมธี (ไกรนารถ) (2566) ศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในตำบลบ้านโคก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า 1) การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์เป็นการร่วมประชุมเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกัน 2) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมพร้อมกัน แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบของนักการเมืองท้องถิ่น 3) ด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติเป็นการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง 4) ด้านการสักการะ เคารพนับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย เป็นการแสดงออกถึงการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพื้นที่ 5) ด้านการให้เกียรติและเคารพสิทธิสตรีควรเปิดโอกาสให้สตรีได้เข้ามามีบทบาทเป็นผู้นำชุมชน 6) ด้านการส่งเสริมและรักษาวินธรรมประเพณีอันดีงาม นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญ รักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชุมชน 7) ด้านนักการเมืองท้องถิ่นต้องส่งเสริมคนดีให้มีโอกาสได้เข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสอดคล้องกับ ไพบุลย์ สุขเจตนิ (2563) ศึกษาการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี พบว่า นักการเมืองมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับในการเป็นผู้นำของประชาชน เคารพผู้อาวุโส รักสันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น ให้การสนับสนุน ส่งเสริมและทำตนเป็นคนประพฤดีดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคม

องค์ความรู้ใหม่

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชน

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย เรื่อง “พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำคำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่” ทำให้ผู้วิจัยได้รับองค์ความรู้จากการสังเคราะห์การวิจัยสรุปได้ดังนี้

Importance (ความสำคัญ) หมายถึง การให้ความสำคัญกับชุมชน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ช่วยให้เกิดการพัฒนาชุมชนที่มีความยั่งยืน และสามารถตอบโจทย์ในการพัฒนาชุมชนได้อย่างแท้จริง

Unity (ความสามัคคี) หมายถึง ความสามัคคีของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาชุมชน ความสามัคคีจะช่วยให้ประชาชนในชุมชนดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยลดความขัดแย้งในชุมชน

Benefit (ผลประโยชน์) หมายถึง การได้รับผลประโยชน์ร่วมกันของประชาชนในชุมชน ช่วยให้ได้รับโอกาสและผลตอบแทนจากการพัฒนาอย่างเท่าเทียม ไม่ใช่แค่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทั้งนี้ชุมชนที่มีการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรมจะทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สามัคคี และสามารถพัฒนาต่อไปได้ในระยะยาว

Evaluation (การประเมินผล) หมายถึง การประเมินผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ทราบว่าโครงการหรือกิจกรรมการพัฒนาชุมชนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแนวทางพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนยิ่งขึ้น

Virtue (คุณธรรม) หมายถึง คุณธรรมของประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นคุณสมบัติหรือพฤติกรรมที่แสดงออกโดยบุคคลในชุมชน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการสร้างความเข้มแข็งและการพัฒนาของชุมชนโดยรวม คุณธรรมเหล่านี้ช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชน ทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างยั่งยืน

สรุปผลการวิจัย

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และหลักการบริหารนิยธรรม แบ่งออกเป็น 7 ด้าน พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ มี 7 ด้าน คือ 1) หลักพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม 2) หลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน 3) หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ 4) หลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม 5) หลักให้ความเคารพต่อเพศสตรี 6) หลักให้ความเคารพต่อสถานที่ 7) หลักมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 หลักการบริหารนิยธรรมร่วมกันทำนุบำรุงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ ได้ร้อยละ 57.2

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า 1) หลักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ได้แก่ การประชุมอย่างสม่ำเสมอ 2) หลักพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ได้แก่ การประชุมที่มีการเริ่มและเลิกประชุมอย่างพร้อมเพรียงกัน 3) หลักไม่ตั้งกฎระเบียบที่ขัดต่อระเบียบเดิม ได้แก่ การกำหนดและยึดมั่นในกฎระเบียบ ข้อตกลง กติการ่วมกัน 4) หลักมีความเคารพนับถือต่อผู้บังคับบัญชา ได้แก่ การเคารพและการให้เกียรติผู้นำชุมชน 5) หลักให้ความเคารพต่อเพศสตรี ได้แก่ การให้เกียรติและสนับสนุนบทบาทของสตรีในชุมชน 6) หลักให้ความเคารพต่อสถานที่ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับสถานที่ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาชุมชน 7) หลักให้ความดูแลเอาใจใส่ต่อท่านผู้มาเยือน ได้แก่ การอำนวยความสะดวกไม่แบ่งแยกหรือเลือกปฏิบัติ เป็นการปฏิบัติต่อทุกคนที่เข้ามาร่วมกิจกรรมการพัฒนาชุมชนอย่างเสมอภาค

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานท้องถิ่นและประชาชนในชุมชนควรมีเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชน ทั้งการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พร้อมทั้งเชิญชวนหน่วยงานราชการต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชนด้วยทุกครั้ง

1.2 หน่วยงานท้องถิ่นและประชาชนในชุมชน ควรมีการกำหนดรูปแบบการประชุมร่วมกัน กำหนดช่วงวันเวลาในการประชุมที่ชัดเจน รวมถึงการกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้สำหรับการบริหารงานภายในชุมชนที่ไม่ขัดต่อหลักของกฎหมายบ้านเมือง

1.3 หน่วยงานท้องถิ่นและประชาชนในชุมชนควรมีการจัดเวรยามเพื่อปฏิบัติหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย บริเวณสถานที่สำคัญของชุมชน เช่น วัด โรงเรียน หรือศาลาเก็บวัสดุอุปกรณ์สาธารณะต่าง ๆ ของชุมชน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการพัฒนาชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

2.2 ศึกษาเกี่ยวกับความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อผู้นำชุมชนตำบลน้ำชำ อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

เอกสารอ้างอิง

พรชัย สารสุวรรณ. (2567). การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ในจังหวัดอุทัยธานี. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

พระปัญญา สุจิตโต (สีงาม). (2564). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมจิตสำนึกการมีส่วนร่วม ทางการเมืองของประชาชนในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

- พระมหาธีระยุทธ ฐานรโต (รักสกุล). (2564). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง*. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระมหายุทธพิชัย สิริชโย และ อติวุฒิ หมั่นมี. (2561). การบริหารงานตามหลักอุปทานิยธรรม. *วารสารสมาคมนิคม*, 7(2), 139-147.
- พระยุทธนา ชยเมธี (ไกรนารถ). (2566). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นตามแนวพระพุทธศาสนาของประชาชนในตำบลบ้านโตก อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์*. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- ไพบูลย์ สุขเจตน์. (2563). *การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี*. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- สมยุทธ์ เรือนงาม. (2567). *การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- องค์การบริหารส่วนตำบลองพอง. (2567). *แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570)*. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/sG6oC>.
- อุเชนทร์ เชียงแสน. (2561). *การเมืองภาคประชาชน*. กรุงเทพฯ: มติชน.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). New York: Harper and Row.